

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

X kadencja

Zapis stenograficzny

z posiedzenia Komisji
Spraw Emigracji i Łączności
z Polakami za Granicą (31.)

4 stycznia 2022 r.

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy budżetowej na rok 2022 w częściach właściwych przedmiotowemu zakresowi działania komisji: 03 – Kancelaria Senatu; 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów; 30 – Oświata i wychowanie; 45 – Sprawy zagraniczne; 83 – Rezerwy celowe oraz części budżetów: Ministerstwa Edukacji i Nauki; Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego; Ministerstwa Sportu i Turystyki; Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych; Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, które zawierają środki przeznaczone na rzecz Polonii i Polaków za granicą(druk senacki nr 601, druki sejmowe nr 1624, 1819 i 1819-A).

(Początek posiedzenia o godzinie 17 minut 00)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący
Kazimierz Michał Ujazdowski)

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Witam serdecznie. Otwieram posiedzenie Komisji Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą.

Najpierw kwestie formalne. Chciałbym sprawdzić, czy wszyscy senatorowie, którzy chcieli wziąć udział w posiedzeniu komisji w sposób zdalny, zostali już włączeni do posiedzenia. Tak.

Czy goście, którzy chcieli uczestniczyć w posiedzeniu komisji w sposób zdalny, zostali włączeni do posiedzenia? Mam potwierdzenie.

Zabranie głosu przez senatora lub gościa biorącego udział w posiedzeniu komisji w sposób zdalny będzie możliwe po udzieleniu głosu przez przewodniczącego. Przed zabraniem głosu proszę o samodzielne włączenie mikrofonu.

Chciałbym sprawdzić, czy mamy kworum. Mamy kworum, wraz ze zdalnymi...

Chcę serdecznie powitać uczestników posiedzenia: pana ministra Adama Niemczewskiego, szefa Kancelarii Senatu; panią minister Izabelę Antos, podsekretarza stanu, zastępcę szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów wraz z współpracownikami; pana ministra Pawła Jabłońskiego, podsekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych; panią dyrektor Monikę Poboży reprezentującą Ministerstwo Edukacji i Nauki; pana dyrektora Marka Zielińskiego z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji; panią dyrektor Elżbietę Rogowską z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego; panią minister Annę Krupkę z Ministerstwa Sportu i Turystyki; pana dra Mateusza Szpytmę, zastępcę

prezesa Instytutu Pamięci Narodowej; pana Tomasza Lisa, dyrektora w Urzędzie do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, wraz ze współpracownikami.

Przedmiotem naszego posiedzenia jest rozpatrzenie ustawy budżetowej na rok 2022 w częściach właściwych przedmiotowemu zakresowi działalności naszej komisji, którą mam zaszczyt kierować. Dotyczą one spraw polonijnych, a także spraw repatriacji. No ale zasadnicze są sprawy polonijne.

Proponuję, abyśmy rozpoczęli od zreferowania części budżetowej o3 „Kancelaria Senatu”.

Proszę o zabranie głosu pana ministra Adama Niemczewskiego. Bardzo proszę.

SZEF KANCELARII SENATU
ADAM NIEMCZEWSKI

Dziękuję, Panie Przewodniczący.

Szanowni Państwo, chciałbym powiedzieć, iż, jak państwo wiecie z opiniowanego przez państwa budżetu Kancelarii Senatu, w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą Senat zaplanował wydatki w wysokości 10 milionów zł, jak co roku. Od 2 lat planujemy taką kwotę. W 2020 r. została zmieniona ustawa o działach administracji rządowej i część zadań z zakresu opieki nad Polonią i Polakami przejęła administracja rządowa. W warunkach sprzed tej zmiany Senat miał ok. 100 milionów zł na działania dotyczące Polonii i Polaków za granicą. W związku z tym, że większość tych zadań jest realizowana przez administrację rządową, Kancelaria Senatu proponuje od 2 lat budżet na poziomie 10 milionów zł w celu realizacji części tych zadań, które tradycyjnie należą do Senatu. Jednakże w wyniku poprawek, które zostały wniesione w Sejmie, wydatki te zostały w całości

skreślone, co powoduje, iż Senat został pozbawiony możliwości realizacji zadań, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, tj. sprawowania opieki nad Polonią i Polakami, i tym samym nie może realizować tego ustawowego obowiązku. Tak że w ustawie budżetowej na rok 2022 przesłanej z Sejmu do Senatu Kancelaria Senatu nie dysponuje środkami na ten cel. Dziękuję bardzo.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Dziękuję bardzo.

Szanowni Państwo, przypominam, że rekomendowaliśmy, zaopiniowaliśmy pozytywnie – bez głosu sprzeciwu, jednomyślnie – projekt budżetu Kancelarii Senatu obejmujący tę kwotę 10 milionów zł przeznaczoną na wspieranie działalności polonijnej. Będę więc proponował Wysokiej Komisji, abyśmy tę alokację, ten wydatek przywrócili w ramach budżetu Kancelarii Senatu. Sygnalizuję zgłoszenie poprawki, która będzie poddana pod głosowanie pod koniec naszego posiedzenia.

Czy państwo macie pytania albo wolę zabrania głosu w tej części?

Pan poseł Fedorowicz... Pan senator Fedorowicz, przepraszam cię bardzo.

SENATOR
JERZY FEDOROWICZ

Ja bym jednak poprosił pana ministra o wyjaśnienie, z jakich zadań będziemy musieli zrezygnować. Czy to będzie dotyczyło naszej współpracy na poziomie, nie wiem, delegacji, wyjazdów zagranicznych, spotkań z Polonią, które są naturalną częścią naszej pracy, zwłaszcza osób pracujących w komisji emigracji? No, nie bardzo sobie wyobrażam... Ja wszystko rozumiem, ale ta sytuacja jest nie do wyobrażenia. Jestem też ciekaw, jak podejść do tego moi koledzy senatorowie z PiS, z Prawa i Sprawiedliwości, z którymi przecież i teraz, i w poprzedniej kadencji działaliśmy, współpracowaliśmy na rzecz naszej niezwykle ważnej diaspory. Proszę o odpowiedź. Ja uważam, że obcięcie tego budżetu to jest chyba jakiś akt polityczny, nie widzę innej możliwości, bo nie ma tutaj żadnego uzasadnienia logicznego. Dziękuję bardzo.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Czy są jeszcze jakieś pytania do pana ministra bądź głosy w tej sprawie?

Skoro nie, to bardzo proszę, Panie Ministrze.

SZEF KANCELARII SENATU
ADAM NIEMCZEWSKI

Panie Przewodniczący, dziękuję.

Panie Senatorze, opieka nad Polonią i Polakami za granicą realizowana przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej była sprawowana w szczególności poprzez współpracę Senatu z organizacjami pozarządowymi, polegającą na zleceniu realizacji zadań publicznych finansowanych z części budżetu państwa dotyczącej Kancelarii Senatu. Zadania te przybierają różną formę. Jest to powierzenie wykonywania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji lub wspieranie wykonania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji. Można powiedzieć, że środki te są przeznaczone wyłącznie na dotacje celowe realizujące opiekę nad Polonią i Polakami za granicą. Nie ma to wpływu na wyjazdy i delegacje – chodzi o zakres finansowania zadań realizowanych przez fundacje, stowarzyszenia lub inne jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych. Po prostu nie będziemy mogli udzielać takich dotacji. Dziękuję bardzo.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Dziękuję bardzo.

Skoro to wszystko w tym punkcie, to zamykamy ten punkt, kończymy ten punkt. Bardzo dziękujemy panu ministrowi. Głosowanie w tej sprawie... Ja sygnalizuję przedłożenie poprawki, która przywróci budżet w pierwotnym kształcie, tzn. budżet Kancelarii Senatu wyposażony w kwotę 10 milionów zł na wspieranie działalności polonijnej. To nie koliduje z aktywnością i możliwościami finansowymi agend rządowych w tym zakresie.

Bardzo dziękuję.

(Szef Kancelarii Senatu Adam Niemczewski: Dziękuję bardzo.)

Przystępujemy teraz do informacji, którą złoży pani minister Izabela Antos, reprezentująca Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, dotyczącą tej części budżetu, w jakiej Rada Ministrów wyposażona jest w instrumenty finansowania działalności polonijnej.

Zapraszam panią minister do zabrania głosu. Pani minister jest z nami, uczestniczy w posiedzeniu w sposób zdalny. Bardzo proszę.

**ZASTĘPCA SZEFA
KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW
IZABELA ANTOS**

Dzień dobry. Dziękuję bardzo, Panie Przewodniczący.

Panie i Panowie Senatorowie!

Ja przedstawię informację w zakresie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, a nie wszystkich instrumentów, którym dysponuje Rada Ministrów czy rząd. Przedstawię informację dotyczącą części 16 projektu budżetu.

W projekcie części 16 budżetu „Kancelaria Prezesa Rady Ministrów” na 2022 r. w rozdziale 75095 „Pozostała działalność” ujęte zostały wydatki w kwocie 63 milionów 229 tysięcy zł z przeznaczeniem na wypłatę dotacji celowych na realizację zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą.

5 listopada 2021 r. pełnomocnik rządu do spraw Polonii i Polaków za granicą ogłosił otwarty konkurs ofert „Polonia i Polacy za granicą 2022”. Wysokość środków publicznych przeznaczonych na realizację zadań publicznych w konkursie wynosi 52 miliony 500 tysięcy zł. Oferty mogą być składane w jednym z następujących obszarów: edukacja, budowanie dobrego wizerunku Polski przez organizacje polonijne, rozwijanie struktur organizacji polonijnych na świecie, media polonijne, wydarzenia polonijne, pomoc charytatywna. Ze względu na zobowiązania w wysokości 9,5 miliona zł, wynikające z projektów 2-letnich dofinansowanych w ramach konkursu „Polonia i Polacy za granicą 2021”, łączna kwota dotacji na 2022 r przeznaczona na działania dofinansowywane w trybie konkursowym to 62 miliony zł.

Ponadto w I kwartale 2022 r planowany jest dodatkowy konkurs dotacyjny na realizację zadań publicznych dotyczących obszaru: wypoczynek letni. Chodzi m.in. o letnie pobyty w Polsce,

obozy językowe, kolonie w kraju zamieszkania i za granicą, półkolonie w kraju zamieszkania.

Szanowni Państwo, na posiedzeniu Sejmowej Komisji Finansów Publicznych w dniu 2 grudnia 2021 r. została przyjęta poprawka zwiększająca budżet części 16 „Kancelaria Prezesa Rady Ministrów” o 10 milionów zł celem zabezpieczenia w 2022 r. środków na dotacje na realizację zadań publicznych związanych z pomocą środowiskom Polonii i Polaków za granicą, w szczególności zadań dotyczących zorganizowania wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży polonijnej w Polsce. Dziękuję bardzo za uwagę.

**PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI**

Pytania ze strony pań i panów senatorów?

Ja chciałbym zapytać panią minister. Jest publicznie wiadome, że większość polityczna w Sejmie zaakceptowała poprawkę polegającą na odebraniu kwoty przeznaczonej na wspieranie działalności mniejszości niemieckiej w Polsce w wysokości 40 milionów zł z przeznaczeniem tej kwoty na dofinansowanie działalności polonijnej w zakresie szkół polonijnych sobotnich w Niemczech. Wedle mojej wiedzy – to jest oficjalna informacja, o którą poprosiłem Kancelarię Prezesa Rady Ministrów – Polska do tej pory systematycznie wspierała szkoły polonijne w Niemczech, także szkoły polonijne w Europie Zachodniej, wspierała je właśnie ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów przeznaczonych czy wydatkowanych za pośrednictwem Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”.

Czy Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – to jest moje pytanie – uznaje tę kwotę 40 milionów zł, zabraną z puli przeznaczonej na finansowanie mniejszości narodowych, za nieodzowną w kontekście wspierania działalności polonijnej? Bo w świetle dokumentów, które sami państwo przysłaliście, to wsparcie już wcześniej miało miejsce, nie jest czymś nowym.

Bardzo proszę.

**ZASTĘPCA SZEFA
KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW
IZABELA ANTOS**

Panie Przewodniczący, ja jestem w stanie odnieść się do części 16 budżetu „Kancelaria Prezesa Rady Ministrów”. Rzeczywiście państwo

uzyskali od nas informację, że takie wsparcie miało miejsce. W naszej części 16 w rozdziale 75095 „Pozostała działalność” są ujęte środki z przeznaczeniem na różnego rodzaju dotacje w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą. I w tym zakresie w dalszym ciągu realizujemy te projekty. Natomiast co do pytania o poprawkę, która miała miejsce w Sejmie... Te 40 milionów dotyczy mniejszości i to nie są środki, które znajdowały się bądź w jakikolwiek sposób znajdują się w budżecie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Tak więc nie jestem w stanie się do tego odnieść. Dziękuję.

**PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI**

To może pan dyrektor Badowski, który reprezentuje pełnomocnika rządu do spraw całości problematyki polonijnej odpowie nam na pytanie, czy te środki są nieodzowne i gdzie się znajdują... Jak rozumiem, nie były potrzebne Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. To gdzie się znajdują?

**ZASTĘPCA SZEFA
KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW
IZABELA ANTOS**

Przepraszam, Panie Przewodniczący, ja nie powiedziałam tego, że nie były potrzebne kancelarii, tylko że nie są to środki, które są ujmowane w naszym budżecie...

(Przewodniczący Kazimierz Michał Ujazdowski: Dobrze...)

...w związku z czym nie jestem w stanie się do tego odnieść. Jest z nami pan dyrektor Badowski, przekazuję mu głos.

**PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI**

Proszę bardzo.

**DYREKTOR DEPARTAMENTU
WSPÓŁPRACY Z POLONIĄ
I POLAKAMI ZA GRANICĄ
W KANCELARII PREZESA
RADY MINISTRÓW
JAN BADOWSKI**

Szanowny Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo!

Jeśli chodzi o środki, o które została zmniejszona subwencja na naukę m.in. języka niemieckiego – chodzi tu o języki mniejszościowe – to jest to domena Ministerstwa Edukacji i Nauki. Te środki pozostają w tej chwili w gestii Ministerstwa Edukacji i Nauki i przedstawiciele ministerstwa być może będą mogli nas poinformować, jak będą wydatkowane. Z tego, co wiemy... Na dzień dzisiejszy nie mamy informacji, jakoby miały one trafić do kancelarii i zwiększyć pulę pełnomocnika rządu do spraw Polonii i Polaków za granicą.

**PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI**

Może jeszcze jedno pytanie do pani minister i do pana dyrektora. Czy z dotychczasowej praktyki wynikało, że Kancelaria Prezesa Rady Ministrów wspierała tylko niewielką część wniosków płynących ze szkół polonijnych w Niemczech, powiedzmy, 10–20%, a 80% była nieobsłużona?

(Dyrektor Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Jan Badowski: Szanowny Panie Przewodniczący, nie wiem, skąd takie informacje...)

Ale nie, nie... Ja pytam. Ja pytam, czy mieliście państwo poczucie, że wspieracie tylko niewielką część wniosków płynących ze strony szkół polonijnych w Niemczech.

**DYREKTOR DEPARTAMENTU
WSPÓŁPRACY Z POLONIĄ
I POLAKAMI ZA GRANICĄ
W KANCELARII PREZESA
RADY MINISTRÓW
JAN BADOWSKI**

Jeśli chodzi o szkoły polonijne w Niemczech, bo, jak rozumiem, pytanie dotyczy...

(Przewodniczący Kazimierz Michał Ujazdowski: Tak.)

...tej części geograficznej, to z tego, co pamiętam, to jeśli chodzi o wnioski, to była około połowa potrzebnych... to znaczy połowa zapotrzebowania, jakie było do nas zgłaszane. Wynikało to m.in. z przyjętego przez nas algorytmu podziału środków pomiędzy wszystkie szkoły polonijne. Chodziło o to, aby dla wszystkich było mniej więcej po równo, proporcjonalnie. Chcę powiedzieć, że

każda szkoła polonijna, która zgłosiła się do nas, to znaczy w imieniu której oferta została złożona, uzyskuje finansowanie. To było 1 tysiąc szkół. Tak że w 2021 r. 1 tysiąc szkół polonijnych otrzymało wsparcie z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

(Przewodniczący Kazimierz Michał Ujazdowski: Za to wsparcie serdecznie dziękujemy. Rozumiem, że... Ale ta sama sytuacja dotyczy szkół polonijnych w Wielkiej Brytanii czy Irlandii. Też nie wszystkie wnioski szkół polonijnych w Irlandii czy Wielkiej Brytanii zostały wsparte. Tak że to jest ta sama...)

Panie Przewodniczący, nie wszystkie zostały wsparte wnioskowaną kwotą...

(Przewodniczący Kazimierz Michał Ujazdowski: No tak.)

To tutaj jest ta różnica. Niektóre szkoły – i to mogę, jak myślę, powiedzieć otwarcie, bo jest to informacja publiczna – oczekują wsparcia w wysokości np. kilkuset tysięcy albo miliona złotych, na 1 szkołę. Ponieważ jako państwo polskie i jako pełnomocnik nie dysponujemy tak wysokimi kwotami, zostały one zmniejszone proporcjonalnie, tak aby w poczuciu komisji konkursowej i pana pełnomocnika proporcjonalnie zaspokoić potrzeby szkół, które o te środki proszą. Dziękuję.

**PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI**

Dziękuję bardzo.

Czy panie i panowie senatorowie... Nie.

Dziękujemy bardzo pani minister, panu dyrektorowi i całemu zespołowi.

Przechodzimy do informacji Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Poproszę pana ministra Pawła Jabłońskiego... Słucham?

(Głos z sali: Pan minister się spóźni.)

Pan minister się spóźni, więc przejdziemy dalej.

Ministerstwo Edukacji i Nauki, pani dyrektor Monika Poboży.

Jeśli to możliwe, to zapraszamy do...

**DYREKTOR DEPARTAMENTU
WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ
W MINISTERSTWIE EDUKACJI I NAUKI
MONIKA POBOŻY**

Dziękuję bardzo, Panie Przewodniczący.

Szanowni Państwo, jeśli chodzi o części budżetowe, których dysponentem jest minister

edukacji i nauki, czyli część 28 „Szkolnictwo wyższe i nauka” i część 30 „Oświata i wychowanie”, to w projekcie ustawy budżetowej na rok 2022 na realizację zadań związanych ze wspieraniem współpracy z Polonią i Polakami przewidziano środki w łącznej wysokości ponad 123 milionów zł. Jest to w stosunku do poprzedniej ustawy budżetowej wzrost o ok. 18%.

W części 28 „Szkolnictwo wyższe i nauka” kwota wsparcia Polonii i Polaków mieszkających za granicą jest w wysokości ponad 67 milionów zł. Będzie ona wydatkowana w ramach realizacji polityki polonijnej i realizowanych w tym zakresie działań zarówno przez ministerstwo, jak i przede wszystkim przez podległą ministerstwu Narodową Agencję Wymiany Akademickiej. Środki te zostaną wydatkowane przede wszystkim na programy, które realizuje NAWA, w szczególności na taki kluczowy, sztandarowy program dedykowany Polonii, czyli „Anders NAWA”, a także na kursy przygotowujące do podjęcia studiów w Polsce dla stypendystów NAWA, na wspieranie powrotu do kraju naukowców polskiego pochodzenia, czyli program „Polskie powroty NAWA”, na wspieranie kształcenia młodzieży polonijnej podejmującej studia w kraju zamieszkania – chodzi przede wszystkim o pokrycie kosztu stypendiów studentów, którzy studiują w filii uniwersytetu białostockiego w Wilnie – a także na organizowanie letnich kursów języka polskiego i kultury polskiej, czyli program „Letnie kursy NAWA”. Te środki zostaną również przeznaczone na wspieranie nauczania języka polskiego cudzoziemców na kierunkach polonistycznych w Polsce, czyli program „Polonista NAWA”, jak również na nauczanie języka polskiego w zagranicznych ośrodkach akademickich, czyli program „Lektorzy NAWA”, na promocję języka polskiego, czyli program „Promocja języka polskiego”, i na zapewnienie funkcjonowania państwowego systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego.

Jeśli chodzi o część 30 „Oświata i wychowanie”, to środki, które w ramach tej części budżetowej zostały zaplanowane w 2022 r. na wspieranie Polonii, będą wynosiły prawie 56 milionów. One zostaną wydatkowane przede wszystkim na pokrycie kosztów działalności Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą, czyli na prowadzenie szkół polskich przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, na kierowanie nauczycieli z Polski do pracy wśród Polonii, na

zakup i przekazywanie za granicę podręczników i pomocy dydaktycznych, na wsparcie konkursu, który realizuje Ministerstwo Edukacji i Nauki, polegającego na wspieraniu współpracy szkół w Polsce ze szkołami polonijnymi za granicą. Z tych środków zostanie również sfinansowane funkcjonowanie Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą oraz doszkalać, doskonalenie nauczycieli zagranicznych, które jest realizowane przez ORPEG w ramach kursów metodycznych i różnych kursów doszkalających, doskonalących nauczycieli, które organizuje ORPEG. Ale to zadanie jest również realizowane w ramach zadań publicznych i konkursu albo zlecenia zadań przez ministra edukacji i nauki. Ostatnia pozycja budżetowa, jeśli chodzi o wspieranie Polonii i Polaków w ramach części 30 „Oświata i wychowanie”, to finansowanie obozów dla młodzieży polonijnej w kraju. Dziękuję bardzo.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Dziękuję, Pani Dyrektor.
Pytania, głosy w tej sprawie?
Pani senator Bieda.

SENATOR
HALINA BIEDA

Dziękuję bardzo, Panie Przewodniczący.
Pani Minister, ja mam pytania. Z informacji KPRM wiemy, że te pieniądze są w Ministerstwie Edukacji i Nauki. Chciałabym więc zapytać, gdzie one są, w którym paragrafie i na co zostały przeznaczone. Chodzi o te 40 milionów. To jest pierwsze pytanie.

Drugie pytanie. Wspomniała pani przed chwilą o tym, że jest konkurs w gestii ministra edukacji. Chciałabym zapytać, czy już został ogłoszony, czy będzie ogłoszony i w jakim trybie będą dofinansowywane obozy czy udział w obozach polonijnych. Dziękuję.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Inne pytania do pani dyrektor i do resortu?
Skoro nie, to bardzo proszę.

DYREKTOR DEPARTAMENTU
WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ
W MINISTERSTWIE EDUKACJI I NAUKI
MONIKA POBOŻY

Szanowni Państwo, odpowiadając pani senator, powiem tak. Istotnie ta kwota ok. 40 milionów, która była przeznaczona w ramach subwencji na wspieranie nauczania języka mniejszości, została poprawką budżetową zabrana z tej subwencji i ma zostać przeznaczona na sfinansowanie nauczania języka polskiego w Niemczech. Jest to część budżetowa 83 „Rezerwa celowa”, utworzona tam została nowa pozycja pod nazwą „Środki na nauczanie języka polskiego w Niemczech”. W tej chwili to w tej pozycji budżetowej znajduje się te niemal 40 milionów zł. Te środki z tej subwencji, która miała być przekazana samorządom, mają być wydane na nauczanie języka polskiego w Niemczech, na wspomaganie środowisk oświatowych. Będziemy się oczywiście z tymi środowiskami konsultować i decydować, na jakie konkretne projekty mają być wydatkowane te środki. Decyzją kierownictwa Ministerstwa Edukacji i Nauki 25% tej kwoty, czyli ok. 9 milionów zł, ma trafić do ORPEG, zasilić działania, które są realizowane przez ORPEG w Niemczech, a 75% tej kwoty, czyli ok. 30 milionów zł, ma być przeznaczone na programy i przedsięwzięcia ministra, które będą realizowane właśnie na terytorium Niemiec. Środki te będą przeznaczone na wspomaganie nauczania języka polskiego w Niemczech.

Jeśli chodzi o konkurs realizowany i ogłaszany przez Ministerstwo Edukacji i Nauki... Jeśli pani senator pyta o ten konkurs dotyczący obozów dla młodzieży polonijnej, to środki, które zostały na to przeznaczone i które co roku są przeznaczone na ten cel, to jest ok. 500 tysięcy zł. W zeszłym roku nie realizowaliśmy tego zadania ze względu na pandemię i ograniczenia pandemiczne, podobnie jak w poprzednim roku. No, realizacja tego zadania jest związana z przyjazdem dzieci do Polski. Staraliśmy się, żeby zmieniono przepisy i klasyfikację budżetową, która wyraźnie mówi, że to muszą być kolonie realizowane w kraju, na takie postanowienia legislacyjne, które by umożliwiły realizację tych kolonii na miejscu – w kraju, w którym te dzieci przebywają. W tym roku będziemy mogli to zrealizować. Tak że jeśli nawet wystąpią ograniczenia pandemiczne, to postaramy się te

kolonie, obozy letnie dla młodzieży polonijnej zorganizować w kraju pobytu, a jak się da, no to oczywiście tutaj w Polsce. Będziemy ogłaszać ten konkurs na początku roku. Myślę, że najpóźniej na wiosnę.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Dziękuję bardzo, Pani Minister.
(*Senator Halina Bieda: Czy mogę dopytać, Pani Przewodniczący?*)
Proszę bardzo. Pani senator Bieda.

SENATOR
HALINA BIEDA

Jeśli chodzi o konkurs i to dofinansowanie, to odpowiedź jest dla mnie jasna i czytelna, natomiast chcę wrócić do tych 40 milionów. Ja rozumiem to tak... Z tego co pamiętam – jeśli się myślę, to przepraszam i proszę o sprostowanie – to była poprawka poselska, żeby te 40 milionów z nauczania języków mniejszości jakby zabrać, zdjąć, przesunąć. Te pieniądze są dziś są u państwa. To znaczy, że wcześniej państwo nie widzieliście takiej potrzeby, żeby w większym stopniu czy w większej liczbie placówek, czy dla większej grupy uczniów takie zajęcia języka polskiego w Niemczech prowadzić. Tak? Jeśli państwo jednak mieli takie zapotrzebowanie, to chciałabym wiedzieć, skąd takie informacje spływały. Jak rozumiem z tego, co pani powiedziała, 25% tych środków jest dla ORPEG, 75% – na programy ministra. Kiedy takich programów – jeśli ta poprawka ostatecznie przejdzie – możemy się spodziewać, dla jakich grup uczniów i w jakich typach szkół te programy, to nauczanie języka polskiego będzie prowadzone? Dziękuję.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Bardzo proszę panią minister o odpowiedź.
(*Głos z sali: Chyba coś...*)
Bardzo proszę.
(*Wypowiedzi w tle nagrania*)
Poseł Kowalski zerwał łącze?
(*Głos z sali: Widać, że pani minister mówi, ale nie słysząc.*)

DYREKTOR DEPARTAMENTU
WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ
W MINISTERSTWIE EDUKACJI I NAUKI
MONIKA POBOŻY

...Ze środowiskami polonijnymi oświatowymi w Niemczech. Tak więc nic bez nich nie będziemy robić. Jest wiele stowarzyszeń, szkół polonijnych, które tam funkcjonują, szkół w systemie. I z nimi wszystkimi będziemy próbowali jako ministerstwo konsultować te potrzeby i środki będziemy kierować tam, gdzie jest na nie jak największe zapotrzebowanie. A jeśli chodzi właśnie o to zapotrzebowanie, Pani Senator, to zapotrzebowanie zawsze było i jest, jeśli chodzi o Polonię, o środowiska polonijne, o wspieranie nauczania języka polskiego. Te potrzeby są ogromne i to jest tylko kwestia pieniędzy. Te możliwości się teraz pojawiły, czyli zaoszczędzona została ta kwota 40 milionów zł, i te środowiska to wchłoną, bo potrzeby są naprawdę ogromne, jeśli chodzi o wspieranie nauczania języka polskiego w Niemczech.

Nie wiem, czy jeszcze było inne pytanie, na które...

SENATOR
HALINA BIEDA

Ja początku wypowiedzi nie słyszałam, ale może sobie to gdzieś tam odtworzę...

(*Dyrektor Departamentu Współpracy Międzynarodowej w Ministerstwie Edukacji i Nauki Monika Poboży: A, było pytanie kiedy...*)

Ale mnie się wydaje, że to nie jest tak, że te pieniądze zostały zaoszczędzone – one zostały zabrane, że tak powiem, z pewnego nauczania i przekazane na inne nauczanie. Nazywajmy rzeczy po imieniu, tych pieniędzy nikt nie zaoszczędził. Ja sobie zdaje sprawę, że potrzeby w zakresie nauczania są na pewno duże i liczba wniosków na pewno przekracza możliwości budżetu –zawsze tak było, jest i będzie. Pytanie jest takie, czy było to słuszne i zasadne, żeby zabrać mniejszościom i dać na nauczanie języka polskiego, i to w jednym kraju. No ale to jest ocenne i dyskusyjne. Dziękuję.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Rozumiem, że pani senator spuentowała swój pogląd, podsumowała swój pogląd na ten temat.

Kończymy, zamykamy zatem tę część. Dziękujemy pani dyrektor i zamykamy część dotyczącą Ministerstwa Edukacji i Nauki.

Poproszę teraz pana dyrektora Marka Zielińskiego reprezentującego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Bardzo proszę.

DYREKTOR DEPARTAMENTU
OBYWATELSTWA I REPATRIACJI
W MINISTERSTWIE
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI
MAREK ZIELIŃSKI

Dziękuję, Panie Przewodniczący.

Ja chciałbym przedstawić, jakie środki zostały zabezpieczone w 2 rezerwach celowych. Jedną jest w dyspozycji pełnomocnika rządu do spraw repatriacji – to jest poz. 13 „Pomoc dla repatriantów” – i na rok 2022 zaplanowano tu kwotę w wysokości 44 milionów 710 tysięcy zł, w tym na dotacje i subwencje m.in. dla gmin kwotę 19 milionów 140 tysięcy zł, natomiast środki przeznaczone dla pełnomocnika rządu, który te środki przeznacza m.in. na funkcjonowanie ośrodków adaptacyjnych dla repatriantów, stanowią kwotę 24 milionów 570 tysięcy zł. Jest jeszcze kwota 800 tysięcy dla ministerstwa edukacji na prowadzenie kursów języka polskiego i adaptacji dla repatriantów, jak również kwota 200 tysięcy dla Ministerstwa Spraw Zagranicznych, czyli dla konsulów. Są to środki, które są przeznaczane dla tych repatriantów, którzy nie posiadają wystarczających środków na pokrycie kosztów podróży. Istnieje też taka możliwość, że konsul może sfinansować niektórym z repatriantów kurs języka polskiego już na miejscu.

Chciałbym zauważyć, że kwota 44 milionów 710 tysięcy jest praktycznie kwotą maksymalną przewidzianą w ustawie z 2017 r., w nowelizacji z 7 kwietnia, w której określono limity wydatków na poszczególne lata. W roku 2022 ten maksymalny limit wynosi 45 milionów 757 tysięcy, tak więc praktycznie w 100%... Tu są jeszcze ujmowane inne koszty, np. funkcjonowania Rady do Spraw Repatriacji.

Jeżeli chodzi o drugą rezerwę, rezerwę w poz. 28, to jest to rezerwa na realizację zadań wynikających z ustawy o Karcie Polaka. Przewidziano tu w ustawie budżetowej kwotę 40 milionów 828 tysięcy zł. Szacujemy, że ta kwota wystarczy

na wydanie decyzji w przypadku ok. 5,5 tysiąca osób. Kwota, jaką będzie otrzymywała osoba, która złoży wniosek o takie świadczenie i je otrzyma, wyniesie w roku bieżącym w przypadku osoby dorosłej 9 tysięcy 933 zł, natomiast w przypadku osoby małoletniej połowę tego, czyli 4 tysiące 966 zł 50 gr. To tyle. Dziękuję.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Dziękuję bardzo.

Są pytania do pana dyrektora?

Ja pozwolę sobie zadać 2 pytania. Po pierwsze, czy państwo wydatkowaliście wszystkie środki, które przypadły na rok 2021, czy były jakieś środki, które zwróciliście państwu? I drugie pytanie: jakie jest założenie co do liczby repatriantów? Z dokumentu, który państwo nam przedstawiliście, wynika czarno na białym, że ta kolejka jest nadal długa – to jest 7,5 tysiąca osób. Jak rozumiem, w ostatnim roku procedura objęła 400 osób. Oczywiście są warunki covidowe, co rozumiem, niemniej jednak 7,5 tysiąca osób czeka na kolejce... Tak że te 2 pytania. Czy wydałiście państwo wszystkie pieniądze, które były przeznaczone na ten cel i które były w waszej gestii w zeszłym roku? I jakie jest założenie co do liczby repatriantów w tym roku?

DYREKTOR DEPARTAMENTU
OBYWATELSTWA I REPATRIACJI
W MINISTERSTWIE
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI
MAREK ZIELIŃSKI

Jeżeli chodzi o środki, jakimi dysponowaliśmy w roku 2021, to środki, którymi dysponował bezpośrednio pełnomocnik praktycznie zostały wydatkowane... Mam informację, że nie wydatkowaliśmy kwoty ok. 300 tysięcy zł, co wynikało z tego, że dotacje czy pomoc mieszkaniową dla osób, które dokonują zakupu lokali... Te osoby po prostu nie zdążyły, bo te umowy były zawierane w ostatniej chwili. Był też np. taki przypadek, że właściciel mieszkania był chory, miał COVID, i ta transakcja nie mogła dojść do skutku. Mam informację, że ta kwota to jest ok. 300 tysięcy. A jeżeli chodzi o środki, które znalazły się w dyspozycji wojewodów i które zostały przekazane w dół, do gmin, no to będziemy taką informację

mieli w troszeczkę późniejszym terminie. To zostanie szczegółowo policzone w sprawozdaniu, jakie do końca marca pełnomocnik rządu jest zobowiązany złożyć, zgodnie z ustawą.

Chciałbym też powiedzieć, że liczba repatriantów do końca zostanie oszacowana wtedy, kiedy spłyną do nas wszystkie dane co do potwierdzenia posiadania obywatelstwa. My szacujemy, że ta liczba jest oczywiście większa i ona wynosi ok. 600 osób. Ale w ostatnich 2 latach wzrosła liczba osób, które przybywają do Polski niejako poza ośrodkami, poza gminami – na zaproszenie członków rodzin. Tak że trudniej uchwycić tę liczbę.

(Przewodniczący Kazimierz Michał Ujazdowski: To nie ma narzędzia informatycznego, które pozwala uchwycić tę liczbę?)

Teraz poszczególni wojewodowie będą nam raportowali o liczbie osób, którym wydano potwierdzenie posiadania obywatelstwa, zwłaszcza w ostatnich tygodniach.

**PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI**

Ponieważ ta sprawa systematycznie staje na posiedzeniach naszej komisji, bardzo bym prosił pana dyrektora o informację, jak długo trwa procedura potwierdzenia obywatelstwa. To było identyfikowane jako najpoważniejsza mitręga spotykająca repatriantów, którzy czują się obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej w chwili przekroczenia granicy, przynajmniej na podstawie zasad ustawy repatriacyjnej, a sama procedura potwierdzenia stawia ich częstokroć w sytuacji dyskomfortowej. Chcielibyśmy mieć informację – to nie musi być informacja błyskawiczna – jak długo trwa procedura potwierdzenia obywatelstwa, bo nabieramy przekonania, że to jest rzecz nadal nierozwiązana. Tak że jeśli można prosić o taką informację na piśmie...

Rozumiem, że nie ma innych...

**DYREKTOR DEPARTAMENTU
OBYWATELSTWA I REPATRIACJI
W MINISTERSTWIE
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI
MAREK ZIELIŃSKI**

Ja mogę, jeżeli pan pozwoli, Panie Przewodniczący, powiedzieć, że to zależy...

(Przewodniczący Kazimierz Michał Ujazdowski: Ja wiem, że zależy.)

Jeżeli repatrianci przybywają przez ośrodki adaptacyjne i posiadają dokumenty, to procedura jest stosunkowo sprawna, ponieważ ośrodek bardzo aktywnie w tym uczestniczy, tak żeby to szybko przeprowadzić. Oczywiście zdarza się, że repatrianci nie przywożą ważnych akt osobowych, tak że ich, no, wiadomo, nie posiadają... Tak że kwestia przetłumaczenia, umiejscowienia... Tak więc w indywidualnych przypadkach rzeczywiście to trwa dłużej, ale to nie zawsze jest zawinione ze strony urzędu.

**PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI**

My to rozumiemy, wiemy, o co chodzi, ale chcielibyśmy doprowadzić do sytuacji, w której z chwilą przekroczenia granicy repatriant jest obywatelem Rzeczypospolitej – w myśl promesy, którą daje sama ustawa – i nie napotyka na kolejną procedurę biurokratyczną. Rozumiemy też, że są repatrianci, że tak powiem, w różnych segmentach, ale można będzie zidentyfikować, jeśli już spłyną wszystkie dane, jak długo trwała procedura potwierdzenia obywatelstwa w 2021 r. Nie musicie państwo przekazywać nam tej informacji w styczniu, ale jak już będziecie mieć dane, to bardzo byśmy prosili o taką informację.

(Dyrektor Departamentu Obywatelstwa i Repatriacji w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Marek Zieliński: Dobrze, oczywiście.)

Dziękuję bardzo panu dyrektorowi.

Pani dyrektor Elżbieta Rogowska, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Bardzo prosimy o informację.

**DYREKTOR DEPARTAMENTU
RESTITUCJI DÓBR KULTURY
W MINISTERSTWIE KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
ELŻBIETA ROGOWSKA**

Szanowni Państwo, referując wydatki ministra kultury w części przynależnej ministrowi, chciałabym na wstępie zauważyć, że minister kultury i dziedzictwa narodowego nie dysponuje

środkami, które wprost byłyby przeznaczone na opiekę nad Polakami i Polonią za granicą. Te działania resortu kultury prowadzone były do niedawna przez Departament Dziedzictwa Kulturowego za Granicą i Strat Wojennych, a od stycznia tego roku, czyli, powiedzmy, od 2 dni, przez Departament Dziedzictwa Kulturowego za Granicą i Miejsc Pamięci, a także instytucję podległą, czyli Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą „Polonika”.

Działania te skupiają się na takich 2 głównych obszarach. Po pierwsze, jest to szeroko pojęta ochrona i popularyzacja materialnego dziedzictwa kulturowego za granicą, w tym wytworzonego i zgromadzonego przez środowiska polskie emigracyjne. Ich efektem jest przede wszystkim wspieranie samych tych środowisk i poprawa stanu zachowania i wzmocnienie ochrony dziedzictwa kulturowego znajdującego się poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz upowszechnianie wiedzy na jego temat.

Drugim niezwykle istotnym obszarem jest opieka nad polskimi grobami wojennymi na świecie rozumianymi jako groby żołnierzy poległych w walkach lub zmarłych w wyniku represji oraz groby osób cywilnych zmarłych w wyniku wojen i represji. Opieka nad tymi miejscami polega głównie na zachowaniu ich stanu i niedopuszczeniu do degradacji istniejących obiektów, prowadzeniu remontów generalnych lub konserwatorskich istniejących obiektów oraz, w mniejszym stopniu, na wznoszeniu nowych obiektów w miejscach dotychczas nieupamiętnionych. Wskazane powyżej działania nie są kierowane bezpośrednio do środowisk polonijnych, choć w niektórych przypadkach środowiska te mogą być w części ich beneficjentami. Niemniej mają one niewątpliwie korzystny wpływ na umacnianie więzi środowisk polskich i polonijnych z kulturą ojczystą oraz służą zachowaniu tożsamości narodowej.

Działania prowadzone z ramach tych 2 priorytetów realizuje się głównie za pomocą programów ministra. Takim programem jak np. program „Wspieranie archiwów, bibliotek i muzeów poza krajem”. Jest to program zainicjowany w 2019 r., a pierwszy nabór miał miejsce w 2020 r. Nadrzędnym celem tego programu jest stałe systemowe wsparcie organizacji polonijnych i instytucji emigracyjnych, które dysponują historycznymi kolekcjami i zbiorami dóbr kultury – archiwalnymi, bibliotecznymi lub

artystyczno-muzealnymi – o istotnym znaczeniu dla polskiego dziedzictwa kulturowego, których utrzymanie, ochrona przed utratą, rozproszaniem lub pogorszeniem stanu zachowania leży w interesie społecznym ze względu na ich wartość artystyczną, historyczną, symboliczno-emocjonalną lub naukową. Kluczowym efektem przy realizacji tych działań jest stałe udostępnianie i szeroka promocja historycznych kolekcji zbiorów dóbr kultury bądź ich części składowych oraz oczywiście zachowanie ich w niepogorszonym stanie. Budżet tego programu wynosi 10 milionów zł. W roku 2021 r, pandemicznym roku, wnioski złożyło 11 instytucji, a dofinansowanie otrzymało 8 instytucji na łączną kwotę blisko 4 milionów zł. Myślę, że ten rok pandemiczny miał bardzo duży wpływ na absorpcję czy możliwość zaabsorbowania tych środków. Tegoroczny nabór wniosków na projekty realizowane w roku przyszłym został zakończony 21 grudnia. W przypadku tego programu, tak jak w przypadku wszystkich pozostałych, informacje o przyznaniu dofinansowania zostaną podane w I kwartale tego roku. W tym roku wnioski złożyło również 11 instytucji emigracyjnych.

Kolejny program to jest program „Ochrona dziedzictwa kulturowego za granicą”, funkcjonujący już od wielu, wielu lat i posiadający ogromny dorobek. Od 2019 r. instytucją zarządzającą tym programem jest Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą „Polonika”. Ze środków z programu dofinansowywane są projekty głównie konserwatorskie i remontowe w obiektach polskich lub z Polską związanych znajdujących się poza granicami kraju, polegające na ich ewidencjonowaniu, dokumentowaniu. Działania naukowe i promocyjne również wchodzi w zakres zadań finansowanych w tym programie. Pierwotny budżet programu w roku ubiegłym, czyli w 2021 r., wynosił 6 milionów zł, natomiast budżet po zmianach sięgnął przeszło 7 milionów 300 tysięcy. W edycji ubiegłorocznej dofinansowanie otrzymało 65 wniosków, a kwota rozdysponowana to 7 milionów 300 tysięcy bez, że tak powiem, końcówki. Jest to zatem niemalże cała kwota budżetu. Budżet programu na ten rok wynosi 7 milionów 700 tysięcy zł, nabór wniosków trwał do 30 listopada. Wyniki naboru również będą podane w I kwartale tego roku.

Kolejny program ministra jest to program zarządzany bezpośrednio przez departament i jest to program „Miejsca pamięci narodowej za

granicą”. Strategicznym celem tego programu, tak jak wspomniałam, jest zapewnienie godnego miejsca spoczynku poległym, pomordowanym oraz zmarłym w następstwie działań wojennych żołnierzom polskich formacji wojskowych oraz cywilnym obywatelom RP, a także troska o zachowanie miejsc ich pochówku znajdujących się poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej oraz opieka nad tymi obiektami. Program przede wszystkim dotyczy polskich cmentarzy i grobów wojennych, a także polskich miejsc pamięci związanych z ofiarami zbrodni reżimów totalitarnych oraz innych zbrodni wojennych o znamionach ludobójstwa i czystek etnicznych. Programem objęte są również miejsca i obiekty związane z polskim czynem zbrojnym, walką o niepodległość Polski oraz martyrologią narodu polskiego. Dotyczy to w szczególności pomników, tablic oraz symbolicznych imiennych upamiętnień żołnierzy i ofiar. Tak jak wspomniałam, jeśli chodzi o te symboliczne upamiętnienia, to jest to zdecydowanie mniejsza część środków, które są przeznaczane na cel. Odbudowa i opieka nad cmentarzami są i pozostaną absolutnym priorytetem. Pierwotny budżet tego programu w 2021 r. to 5 milionów 779 tysięcy 300 zł, a budżet po zmianach wzrósł do 6 milionów 569 tysięcy. Dofinansowanie w ubiegłym roku otrzymało 40 wniosków na łączną kwotę, tak jak wskazałam wyżej, 6 milionów 569 tysięcy. Budżet tegoroczny programu wynosi blisko 6 milionów, tak więc w stosunku do pierwotnych planów ubiegłorocznych... Tak że planowany budżet tegoroczny nieco wzrósł. Nabór wniosków trwał do 30 listopada, wpłynęło w ramach tego programu 47 wniosków. Informacje o tym, jakie przedsięwzięcia, jakie projekty uzyskały dofinansowanie, również zostaną przekazane w I kwartale 2022 r.

Część projektów jest finansowana poza programami, bezpośrednio z budżetu Departamentu Dziedzictwa Kulturowego za Granicą i Miejsc Pamięci. Działania finansowane z budżetu DDZ w 2021 r. w dziedzinie opieki nad polskimi grobami wojennymi realizowano głównie na Białorusi. Był to remont kwatery żołnierzy wojny 1920 r. w Grodnie. Na Ukrainie były to takie przedsięwzięcia jak organizacja uroczystości w Hucie Pieniackiej, w Zadwórzcu we lwowskim okręgu konsularnym oraz opieka nad wszystkimi cmentarzami polskimi wojennymi...

(Zakłócenia w trakcie wypowiedzi)

...Ważną część przedsięwzięć realizowanych bezpośrednio przed departament stanowi również opieka nad cmentarzami w Azji Środkowej, czyli w Kazachstanie, Kirgistanie i Uzbekistanie. Łączna kwota, jaka została przeznaczona na ten cel w ubiegłym roku, to 1 milion 590 tysięcy 470 zł.

Oprócz programów, których operatorem jest minister kultury... Projektem, którego pośrednimi beneficjentami mogą być środowiska polonijne, jest projekt własny Narodowego Instytutu Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą „Polonika” o nazwie „Polskie dziedzictwo kulturowe za granicą – wolontariat”. Program jest formą wsparcia aktywności społecznej w sferze ochrony materialnej spuścizny kulturowej poza Polską. Większość projektów, które są realizowane w ramach tego programu, to nie są zaawansowane projekty konserwatorskie – głównie to są prace porządkowe na cmentarzach, częściowo dokumentacja, inwentaryzacja. To jest program, w ramach którego część środków z pewnością trafia bezpośrednio do środowisk polonijnych...

(Przewodniczący Kazimierz Michał Ujazdowski: Pani Dyrektor, prosimy o zwięzłość, bo musimy...)

Dobrze, już kończę.

(Przewodniczący Kazimierz Michał Ujazdowski: ...zostawić czas dla innych resortów i instytucji.)

Budżet programu wynosił 1 milion zł, udzielono w 2021 r. 27 dofinansowań i rozdysponowano kwotę bliską całości budżetu program. Nabór tegoroczny trwa. Z budżetu Poloniki, bezpośrednio Poloniki, który w ubiegłym roku wyniósł 16 milionów 392 tysiące... W 2022 r. zaplanowano 15 milionów 938 tysięcy. To jest budżet przeznaczony głównie na projekty konserwatorskie poza granicami kraju. Dziękuję bardzo.

**PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI**

Dziękuję.

Są pytania do pani dyrektor?

Ja chcę zadać jedno pytanie. Czy udało się zrealizować zamysł, który powstał kilka lat temu – i pociągnął za sobą zmianę w prawie – by przekazać środki do Biblioteki Polskiej w Paryżu, tak aby ona w stopniu większym niż do tej pory była wspomagana? Mniej więcej rok temu mieliśmy

spotkanie, z którego wynikało, że oprzyrządowanie prawne istnieje, ale istnieją jeszcze inne, pozaprawne przeszkody. Te środki nie zostały przekazane do tej placówki, już zostały czy... Proszę bardzo.

DYREKTOR DEPARTAMENTU
RESTITUCJI DÓBR KULTURY
W MINISTERSTWIE KULTURY
I DZIEDICTWA NARODOWEGO
ELŻBIETA ROGOWSKA

Już wyjaśniam. Zmiany w prawie, które miały miejsce...

(Przewodniczący Kazimierz Michał Ujazdowski: Proszę odpowiedzieć na pytanie, czy zostały przekazane. Czy to jest wykonane?)

Jesteśmy w trakcie, jesteśmy w trakcie w tej chwili. Strona francuska została poproszona o wskazanie nam formy prawnej. Tak że krok po kroku te problemy prawne są pokonywane. Jesteśmy na finalnym etapie konstruowania umowy. Jesteśmy na etapie rozmów ze stroną francuską na temat możliwości i formy prawnej utworzenia polskiej instytucji kultury finansowanej z polskiego budżetu na terytorium Francji, tak żeby ona mogła tam skutecznie działać.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Rozumiem. To znaczy, że odłożona jest idea, żeby te środki przekazać Towarzystwu Historyczno-Literackiemu, które jest wódcą Biblioteki Polskiej i które jest stowarzyszeniem na podstawie prawa francuskiego, stworzonym przez polską emigrację...

DYREKTOR DEPARTAMENTU
RESTITUCJI DÓBR KULTURY
W MINISTERSTWIE KULTURY
I DZIEDICTWA NARODOWEGO
ELŻBIETA ROGOWSKA

Towarzystwo może czerpać środki bezpośrednio z programu dotyczącego wspierania archiwów, muzeów i bibliotek za granicą.

(Przewodniczący Kazimierz Michał Ujazdowski: Ale już od dawna czerpie...)

W ubiegłym roku się wycofało, w tym roku został złożony wniosek. Biblioteka Polska w Paryżu i THL są beneficjentami wielu projektów realizowanych i przy udziale Archiwów Państwowych, i w ramach programu „Ochrona polskiego dziedzictwa kulturowego za granicą”.

(Przewodniczący Kazimierz Michał Ujazdowski: Rozumiem.)

A te działania związane... To jest po prostu utworzenie współprowadzonej instytucji kultury na podstawie prawa polskiego...

(Przewodniczący Kazimierz Michał Ujazdowski: Tak, to rozumiem. I to potrwa na pewno kilka lat.)

Myślę, że w tym roku to się zakończy, może nawet w pierwszej połowie.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Tak? Opinii publicznej parlamentowi, obu izbom, przekazano, że chodzi o wydatne wsparcie Biblioteki Polskiej w Paryżu, czyli Towarzystwa Historyczno-Literackiego. Ja już nie wnioskuję, jakie są przyczyny... Chcieliśmy wiedzieć, czy te środki tam przeszły, czy też nie.

Dziękujemy pani dyrektor.

Pan minister Paweł Jabłoński z Ministerstwa Spraw Zagranicznych jest z nami. Bardzo proszę o zreferowanie budżetu.

PODSEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE
SPRAW ZAGRANICZNYCH
PAWEŁ JABŁOŃSKI

Bardzo dziękuję, Panie Przewodniczący. Wysoka Komisjo!

W zakresie części 45 chciałbym na początek wskazać, że środki budżetowe planowane na rok 2022 odzwierciedlać mają ewolucje celów i założeń strategicznych rządu, a w konsekwencji ewolucję systemu i instrumentów współpracy z Polonią i z Polakami za granicą. Zakres tych zmian wyznaczają generalnie 3 elementy. Pierwszy z nich to przepisy prawne i dostosowanie kompetencji, drugi to model wykonawczy tych działań, z koordynującą funkcją pełnomocnika rządu do spraw Polonii i Polaków za granicą, a trzeci to funkcjonalny system współdziałania instytucji

rządowych, w tym współdziałania z partnerami trzecimi, jakimi są środowiska polskie i organizacje pozarządowe, w realizacji celów polityki polonijnej.

Głównym założeniem ewolucji, głównym założeniem wdrażanych zmian jest zintegrowanie instrumentów polityki polonijnej, w tym zadań publicznych i strumienia publicznych środków finansowych tej polityki, w oparciu o zakres działań administracji rządowej, w oparciu o ustawę o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Drugi zasadniczy cel to wdrożenie kompleksowego zarządzania realizacją zadań publicznych, które są wyznaczone przez Radę Ministrów poprzez przyjęcie długoletniego programu rządowego, oraz zdefiniowanie zadań w zakresie współpracy administracji rządowej z Polonią i Polakami za granicą, a także z sektorem trzecim, sektorem organizacji pozarządowych. To wszystko skutkuje bardzo istotnym kompetencyjnym rozszerzeniem kręgu podmiotów administracji rządowej oraz kręgu partnerów polityki polonijnej.

Model wykonawczy, który jest wdrażany od 2020 r. poprzez powołanie pełnomocnika rządu, wiąże się przede wszystkim z przekazaniem środków budżetowych na realizację polityki polonijnej do znacząco rozszerzonego kręgu podmiotów, podmiotów, które faktycznie bardzo aktywnie inicjują, realizują współpracę z zagranicznymi środowiskami polskimi, prace na rzecz tych środowisk. Dotyczy to przede wszystkim kancelarii premiera i innych organów administracji rządowej. Całość tych działań, całość polityki polonijnej rządu jest koordynowana w ramach Międzyresortowego Zespołu do Spraw Polonii i Polaków za Granicą, powołanego w październiku 2021 r. jako organ pomocniczy Rady Ministrów. Zespół ten liczy ponad 20 członków, rozstrzygnięcia zapadają w formie kolegalnej, w formie uchwał. Ministerstwo Spraw Zagranicznych jest członkiem tego zespołu i na równych prawach z innymi jego uczestnikami bierze udział w realizacji współpracy z Polonią i Polakami za granicą. Poza Ministerstwem Spraw Zagranicznych inne resorty odgrywają istotną rolę w poszczególnych sektorach, w poszczególnych działach, za które odpowiadają. Jednocześnie poprzez system zadań publicznych rośnie rola innych podmiotów, podmiotów, które nie są członkami zespołu, ale które realizują te zadania. Są to podmioty takie jak instytuty, ale mamy

też do czynienia z podmiotami pozarządowymi, z fundacjami, ze stowarzyszeniami, z organizacjami społecznymi.

W perspektywie współdziałania instytucji rządowych w realizacji polityki polonijnej...

(Przewodniczący Kazimierz Michał Ujazdowski: Panie Ministrze, bardzo przepraszamy, ale bardzo prosilibyśmy o zwięzłość. Senatorowie się mogą zapoznać...)

Rozumiem.

(Przewodniczący Kazimierz Michał Ujazdowski: ...z tymi elementami dotyczącymi modeli, kwestii organizacyjnych. Nas interesuje kształt budżetu w odniesieniu do wsparcia działalności polonijnej. Bardzo prosimy o zwięzłość, bo musimy za pół godziny skończyć. Senatorowie są także członkami innych komisji, a dzisiaj chyba wszystkie komisje obradują.)

Zdaję sobie z tego sprawę Panie Przewodniczący, będę się starał zmierzać do końca. Jestem już w zasadzie na ostatniej prostej.

W perspektywie współdziałania instytucji rządowych w realizacji polityki polonijnej nie doszło do poważniejszych zmian. Ta polityka jest częścią polityki zagranicznej państwa. Ważne jest to, że coraz bardziej rozwijana będzie dzięki zwiększonym środkom budżetowym na rok 2022 partnerska i proaktywna współpraca z Polakami za granicą. To jest na stałe wpisane w priorytety, kierunki polskiej polityki zagranicznej. Założeniem jest to, aby ta współpraca była efektywna, więc kancelaria premiera i Ministerstwo Spraw Zagranicznych współdziałają systemowo z organizacjami pozarządowymi takimi jak Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”, Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie” czy Fundacja „Wolność i Demokracja”. MSZ realizuje w ramach budżetu zadania rotacyjne w zakresie kompetencji własnych i poprzez organizacje pozarządowe w zakresie dofinansowania infrastruktury polonijnej, a także w zakresie wsparcia programowego w ramach funduszy placówek dyplomatyczno-konsularnych.

W 2022 r. MSZ będzie realizowało zadania mające na celu przede wszystkim: wspieranie nauczania języka polskiego i w języku polskim oraz szerzenie wiedzy o Polsce wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą, a także dzieci pracowników migrujących; zachowanie i umacnianie polskiej tożsamości oraz zapewnienie możliwości uczestniczenia Polonii i Polaków za granicą w kulturze narodowej;

wzmacnianie pozycji środowisk polonijnych poprzez podnoszenie efektywności ich działania, wzrost aktywności w życiu publicznym w krajach zamieszkania oraz popularyzowanie wiedzy o przysługujących im prawach; wspieranie powrotu Polaków do kraju; tworzenie zachęt do osiedlania się w Polsce osób polskiego pochodzenia, a także rozwój kontaktów – młodzieżowych, naukowych, kulturalnych, gospodarczych, sportowych i współpracy samorządów – z Polską. To są główne obszary.

Żeby nie przedłużać części wstępnej, o szczegółach pozwolę sobie w odpowiedzi na pytania państwa senatorów. Bardzo dziękuję.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Dziękuję, Panie Ministrze.
Są pytania ze strony pań i panów senatorów? Pani senator Bieda.

SENATOR
HALINA BIEDA

Tak, ja mam jedno pytanie. W końcu wy powie, na tej ostatniej prostej pan minister powiedział, że zostaną zwiększone środki na wsparcie Polaków i Polonii na świecie. Chciałabym zapytać, o ile zostały zwiększone w tym budżecie w porównaniu do poprzedniego.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

To ja poproszę jeszcze pana senatora, pana przewodniczącego Ziemniaka o zadanie pytania. Jest z nami zdalnie. A pan minister się przygotuje.

Proszę bardzo.

SENATOR
WOJCIECH ZIEMNIAK

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!
Chciałbym zadać panu ministrowi takie pytanie, nawiązując do wystąpienia pani senator Biedy. Właśnie chodzi mi o to, ile pieniędzy

otrzymają konsulaty na wspieranie Polonii. Bo wiemy, że także konsulowie powinni otrzymać pewną pulę pieniędzy, którą zagospodarują na rzecz Polonii. Czy takie pieniądze są przeznaczone? Ile to będzie wynosiło? I czy jest jakiś algorytm? Bo są przecież konsulaty, które mają duży obszar i obejmują wielu Polaków tam zamieszkujących, ale są i mniejsze. Czy to jest uwzględnione? To pierwsze pytanie.

I drugie pytanie: co z audytem budowy Domu Polskiego we Lwowie? Miał być audyt i miała być budowa. Ile pieniędzy kosztowała w tamtym roku ta budowa, a ile jest zaplanowane na ten rok? Jak wygląda sytuacja Domu Polskiego we Lwowie? Dziękuję.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Dziękuję panu przewodniczącemu.
Proszę o odpowiedź pana ministra.

PODSEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE
SPRAW ZAGRANICZNYCH
PAWEŁ JABŁOŃSKI

Bardzo dziękuję.

Odpowiadając na pytanie pani senator Biedy... W zeszłym roku plan budżetowy to było 87 milionów 891 tysięcy 60 zł. Został on wykonany w kwocie 87 milionów 283 tysięcy 756 zł. W tym roku środki przeznaczone na współpracę z Polonią i Polakami za granicą w projekcie to 129 milionów 324 tysiące zł, mamy zatem do czynienia ze zwiększeniem tej sumy o ponad 40 milionów zł.

Odnosnie do 2 pytań zadanych przez pana senatora, to co do pytania drugiego, jeśli chodzi o audyt... Trwa przetarg na jego realizację. Jesteśmy w trakcie tego przetargu. A odnośnie do pytania pierwszego to przyznam szczerze, że nie do końca zrozumiałem jego treść. Jak rozumiem, pan senator pytał o algorytm, który miałby dotyczyć wydatków na poszczególne konsulaty, ale nie do końca rozumiem, czy pan pytał mnie o istnienie algorytmu wyliczania środków na konsulat w ogóle, czy tylko na zadania związane z Polakami i Polonią za granicą.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Gdyby pan mógł doprecyzować to pytanie...

**SENATOR
WOJCIECH ZIEMNIAK**

Chciałbym doprecyzować. Każdy konsulat ma swój teren i obejmuje odpowiednią liczbę mieszkańców pochodzenia polskiego czy Polaków. I teraz: czy konsulaty mają przydzielone środki na wspieranie Polonii w zależności od obszaru, czy nie? Czy wszystkie dostają tę samą kwotę?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

**PODSEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE
SPRAW ZAGRANICZNYCH
PAWEŁ JABŁOŃSKI**

Już tłumacząc: ten mechanizm polega na tym, że budżetowanie odbywa się co roku według potrzeb wskazywanych przez poszczególne komórki, poszczególne placówki podległe Ministerstwu Spraw Zagranicznych. Wysokość tych środków odnoszona jest najczęściej do potrzeb w latach ubiegłych. Trudno jest tu mówić o uniwersalnym algorytmie, który można byłoby zastosować w takim samym stopniu do każdego konsulatu w każdym miejscu na świecie, dlatego że obszar terytorialny, a także liczba osób, które są pochodzenia polskiego czy narodowości polskiej, mogą się różnić. Podobnie gęstość zaludnienia i łatwość dotarcia, także związana z warunkami terytorialnymi. Dla ustalenia środków przeznaczonych dla każdego konsulatu na wydatki w tej części posługujemy się przede wszystkim doświadczeniem z lat ubiegłych, a także oceną dokonywaną przez naszą służbę konsularną w oparciu o prognozy, które pozwalają nam to planować na lata do przodu.

**SENATOR
WOJCIECH ZIEMNIAK**

Dopytam jeszcze, jeżeli mogę, co z Lwowem. Pan minister odpowiedział, że trwa przetarg. Ten przetarg miał być rozstrzygnięty już w ubiegłym roku, wiosną. A co z budową i kto utrzymuje tę budowę w chwili obecnej... czy kto sprawuje opiekę nad tym? Tam było zainwestowane ponad 40 milionów zł. Jak wygląda sytuacja tego domu?

**PODSEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE
SPRAW ZAGRANICZNYCH
PAWEŁ JABŁOŃSKI**

Panie Senatorze, budowa jest w tej chwili wstrzymana, trwa przetarg na przeprowadzenie audytu, ale ja nie chciałbym wchodzić w szczegóły. Ta sprawa rzeczywiście nadaje się do bardzo szerokiej dyskusji jako osobny temat. A więc ja mam taką propozycję, żeby szczegółowe pytania dotyczące spraw, które pana senatora interesują, pan sformułował, a my na nie odpowiemy w formie pisemnej.

(Senator Wojciech Ziemniak: Dobrze. Dziękuję.)

**PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI**

Dziękuję bardzo.

Zamykamy ten punkt.

Pan prezes Mateusz Szpytma z Instytutu Pamięci Narodowej wraz z pracownikami.

Bardzo proszę o zwięzłą prezentację.

Pan prezes jest obecny wśród nas.

**ZASTĘPCA PREZESA
INSTYTUTU PAMIĘCI NARODOWEJ
– KOMISJI ŚCIGANIA ZBRODNI
PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU
MATEUSZ SZPYTMA**

Szanowny Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo Senatorowie!

W Instytucie Pamięci Narodowej od początku istnienia przykładamy duże znaczenie do tego, aby współpracować z Polonią i Polakami za granicą i badać ich sytuację. I to odbywa się w bardzo wielu aspektach – w takich, jakie są po prostu wskazane w ustawie. To są i badania naukowe, i jest edukacja, i jest od 5 lat upamiętnianie, są także od najnowszego czasu nowe technologie.

Jeśli państwo pozwolą, to ja chciałbym, aby po kilka słów powiedzieli moi współpracownicy. Poprosiłem tylko część z nich, tylko tych, którzy największy zakres swojej działalności poświęcają Polonii i Polakom za granicą.

Ja tylko dodam, że kwota, którą planujemy w tym roku wydatkować na te cele, to są

3 miliony 500 tysięcy zł. I, nie licząc pionów prokuratorskich, to jest zadanie dla wszystkich pionów merytorycznych.

I bardzo poproszę panią dyrektor archiwum, a później dyrektora Biura Edukacji Narodowej i panią dyrektor Biura Nowych Technologii o bardzo zwięzłe, szybkie przekazanie...

(Przewodniczący Kazimierz Michał Ujazdowski: Bardzo prosimy.)

...państwu, na co są wydatkowane środki przewidziane w planowanym budżecie.

**PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI**

Bardzo prosimy o zwięzłą informację.

**DYREKTOR ARCHIWUM
INSTYTUTU PAMIĘCI NARODOWEJ
– KOMISJI ŚCIGANIA ZBRODNI
PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU
MARZENA KRUK**

Dziękuję bardzo.

Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo!

Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej od wielu lat współpracuje z wieloma instytucjami polonijnymi. Oczywiście przede wszystkim wspieramy te instytucje polonijne, które przechowują zbiory archiwalne. I głównym zadaniem działań, które podejmuje Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, jest opracowanie i zabezpieczenie zbiorów pozostających w dyspozycji instytucji polonijnych. Zadania te realizowane są przede wszystkim przez bezpośrednią pomoc archiwistów Instytutu Pamięci Narodowej w opracowaniu merytorycznym, zabezpieczeniu i digitalizacji zbiorów archiwalnych, a poprzez digitalizację ułatwiają badaczom dostęp do tych zbiorów. Ponadto wypożyczamy sprzęt w postaci skanerów, dostarczamy opakowania zabezpieczające materiały archiwalne, ale także służymy pomocą w zakresie fumigacji i napraw konserwatorskich.

W roku 2022 planujemy współpracę bezpośrednią z 9 instytucjami, przede wszystkim w Stanach Zjednoczonych, Kanadzie, Rzymie, na Węgrzech i w Wielkiej Brytanii. Będziemy to realizować w takim modelu, który wypracowaliśmy przez szereg lat. Pracownicy Archiwum

Instytutu Pamięci Narodowej będą wyjeżdżać na miesięczne pobyty do konkretnych instytucji, aby realizować tam zaplanowane wspólnie z dyrekcją tych instytucji zadania. Dziękuję.

**PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI**

Dziękuję.
Bardzo proszę.

**DYREKTOR BIURA EDUKACJI NARODOWEJ
W INSTYTUCIE PAMIĘCI NARODOWEJ
– KOMISJI ŚCIGANIA ZBRODNI
PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU
ADAM HLEBOWICZ**

Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo!

Jeśli chodzi o Biuro Edukacji Narodowej, to powiem o 4 najważniejszych punktach.

Od 16 lat, czyli niemalże od początku istnienia Instytutu Pamięci Narodowej, prowadzimy konferencje dla nauczycieli pt. „Polonijne spotkania z historią najnowszą”. Ostatnie 2 edycje odbyły się w wersji online. Mamy nadzieję, że w tym roku wrócimy do wersji stacjonarnej. Około 60 nauczycieli z całego świata uczestniczy w tych spotkaniach, poczynając od Kamczatki – jest taka nauczycielka, która regularnie przyjeżdża akurat z Kamczatki – po Brazylię i Stany Zjednoczone.

Jeśli chodzi o inne przedsięwzięcia, to planujemy w tym roku finał 2 edycji gry planszowej „Miś Wojtek”. Pierwsza edycja odbyła się w zeszłym roku i była bardzo udana. Ponad 25 drużyn z całego świata wzięło w niej udział. Chcielibyśmy zwiększyć tę liczbę. A rzeczywiście jest bardzo duże zainteresowanie.

Kolejna rzecz to są lekcje i warsztaty prowadzone przez nas w ramach „Przystanków Historia”, które są na całym świecie w 11 krajach, ale także na zaproszenie konkretnych środowisk i konkretnych szkół polonijnych. Edukatorzy Instytutu Pamięci Narodowej wyjeżdżają i prowadzą te zajęcia.

I wreszcie materiały edukacyjne dla szkół polonijnych. To są głównie gry planszowe, które od wielu lat z sukcesem przygotowujemy, takie właśnie jak „Miś Wojtek”, ale jest też szereg innych gier. Ok. 150 tysięcy zł przewidujemy

przeznaczyć właśnie dla szkół polonijnych. To są oczywiście, oprócz gier, także książki, pomoce edukacyjne i teki edukacyjne. Dziękuję bardzo.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Dziękujemy panu.
(*Rozmowy na sali*)
Bardzo proszę.

DYREKTOR BIURA NOWYCH TECHNOLOGII
W INSTYTUCIE PAMIĘCI NARODOWEJ
– KOMISJI ŚCIGANIA ZBRODNI
PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU
MAGDALENA HAJDUK

Szanowni Państwo!

Przede wszystkim tak w skrócie: Biuro Nowych Technologii zostało powołane po to, aby przeprowadzić transformację cyfrową wszystkich materiałów, które zostały zrealizowane przez IPN. Dlatego też w roku 2022 Biuro Nowych Technologii planuje współpracę z instytucjami polonijnymi na całym świecie, ale głównie wykorzystanie potencjału projektów już realizowanych przez IPN, to jest 11 „Przystanków Historia”, które funkcjonują. Planujemy dotarcie do mniejszości polskiej zamieszkującej te lokalizacje poprzez realizację projektów wykorzystujących nowe technologie. Są to przede wszystkim projekty gamingowe, są to projekty, które są projektami edukacji teatralnej, i są to kampanie informacyjne wykorzystujące modele 3D instalowane w przestrzeni publicznej. Dziękuję.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Dziękujemy.
(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

ZASTĘPCA PREZESA
INSTYTUTU PAMIĘCI NARODOWEJ
– KOMISJI ŚCIGANIA ZBRODNI
PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU
MATEUSZ SZPYTMA

Ja tylko dodam w telegraficznym skrócie, że jeśli chodzi o inne pioniki, to, myślę, zainteresuje państwa senatorów to, że w tym roku ukażą

się bardzo ważne rzeczy dotyczące Polaków na Wschodzie. Będą to takie 3 książki: „Dzierżyński 1932–37. Rejon skazany na zagładę”, „Polacy na Zachodniej Syberii” i „Polski rejon narodowościowy na Ukrainie”. Będzie konferencja naukowa o Józefie Mackiewicz i będą też działania Biura Poszukiwań i Identyfikacji, kierowanego przez prof. Szwagrzyka, we współpracy z Polakami na Wschodzie. Tak że w szczególności można by mówić o bardzo wielu rzeczach, ale ja ograniczę się tylko do takiego, jak wspomniałem, telegraficznego skrótu.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Dziękuję panu prezesowi i wszystkim państwu.

Pytania do Instytutu Pamięci Narodowej?

Jeśli nie ma, to poprosimy panią minister Annę Krupkę, sekretarz stanu w Ministerstwie Sportu i Turystyki, o prezentację.

Wszystkich państwa, którzy omówiliście wydatki polonijne w swoich resortach, mile gościmy, ale nie macie państwo już obowiązku uczestniczyć w posiedzeniu.

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Życzymy wszystkiego najlepszego w nowym roku.

(*Głosy z sali: Wszystkiego najlepszego.*)

Pani minister Anna Krupka.

SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE SPORTU I TURYSTYKI
ANNA KRUPKA

Dzień dobry.

Szanowny Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo Senatorowie! Szanowni Państwo! Wysocka Komisjo!

Jest mi niezmiernie miło, że mogę przedstawić nasze działania przede wszystkim zmierzające do wsparcia współpracy z Polonią i Polakami za granicą.

W budżecie Ministerstwa Sportu i Turystyki na 2022 r. zabezpieczono środki na dotacje celowe w zakresie wspierania organizowanych w Polsce sportowych przedsięwzięć realizowanych w ramach rządowego programu „Współpraca z Polonią i Polakami za Granicą”

w wysokości 3 milionów zł, co stanowi trzykrotność kwoty zabezpieczonej na rok 2021. Działania w zakresie współpracy z Polonią i Polakami za granicą realizowane są w ramach programu „Sport dla wszystkich”, a potencjał sportu, jego wartości i możliwości wykorzystywane są do podtrzymania i zacieśniania więzi Polonii oraz Polaków za granicą z Polską poprzez wspieranie różnorodnych form aktywizacji sportowej. Wspieranie organizowanych w Polsce sportowych przedsięwzięć realizowanych w ramach rządowego programu „Współpraca z Polonią i Polakami za Granicą” to wspieranie organizowanych w kraju polonijnych imprez sportowych – takich jak zawody sportowe czy obozy sportowe z udziałem dzieci i młodzieży ze środowisk polonijnych – dających okazję do spotkań Polonii z różnych krajów z rówieśnikami z kraju, jak również wykorzystywanie przedsięwzięć sportowych jako instrumentu zbliżenia Polonii i Polaków mieszkających poza granicami Polski do kraju pochodzenia i wzmocnienia więzi z krajem ojczystym. Środki finansowe przeznaczone są na dofinansowanie przedsięwzięć sportowych, organizowanych na terenie Polski, realizowanych przez organizacje spoza sektora finansów publicznych powołane do prowadzenia działalności w zakresie upowszechniania kultury fizycznej, a w szczególności przez stowarzyszenia o zasięgu ogólnopolskim. W ramach podejmowanych działań realizowane są przedsięwzięcia sportowe, wyłonione w otwartym konkursie wniosków, skierowane do szerokich grup przedstawicieli środowisk Polonii oraz Polaków zamieszkujących za granicą. Inicjatywy te mają na celu angażowanie jak największej liczby uczestników, a także wspieranie organizowania sportowego wypoczynku letniego dzieci i młodzieży polonijnej na terenie Polski, służącego rozwijaniu sportu dzieci i młodzieży w środowiskach polonijnych oraz utrzymywaniu więzi z krajem pochodzenia.

Dodatkowo do środowisk polonijnych adresowane są działania zaplanowane przez Polską Organizację Turystyczną do realizacji na rynkach zagranicznych w 2022 r. na kwotę 307 tysięcy zł. Działania na rzecz Polonii i Polaków za granicą będą realizowane przez zagraniczne ośrodki Polskiej Organizacji Turystycznej w Nowym Jorku, Londynie, Brukseli, Madrycie, Amsterdamie, Paryżu, Moskwie, Berlinie, Wiedniu, Sztokholmie, Rzymie, Kijowie. A obejmować

będą m.in.: wystawy organizowane we współpracy z instytucjami polonijnymi; targi wraz z dodatkowymi działaniami promocyjnymi skierowanymi do Polonii; lokalne wydarzenia adresowane do środowisk polonijnych; kampanie i promocje produktów oraz polskiej oferty turystycznej kierowanej do środowisk polonijnych; imprezy promocyjne skierowane do Polonii promujące turystykę aktywną i wypoczynkową w Polsce oraz łączące tematykę historyczną, sportową i turystyczną; wydarzenia i stoiska informacyjne organizowane we współpracy z instytucjami polonijnymi i placówkami dyplomatycznymi; współpracę promującą dziedzictwo kulturowe, historyczne i atrakcje turystyczne oraz wydarzenia wśród Polonii; popularyzację oferty wyjazdowej do Polski adresowaną do Polonii wraz z promocją polskich marek turystycznych i certyfikatów Polskiej Organizacji Turystycznej wśród Polonii. Dziękuję bardzo.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Dziękuję bardzo.
Pytania? Głosy w dyskusji?
Pani senator Bieda.

SENATOR
HALINA BIEDA

Ja tylko chciałabym prosić, żeby, jak państwo już będą mieli dokładny harmonogram i znali miejsca, gdzie te wszystkie wydarzenia, o których pani mówiła, będą się odbywały... Bardzo bym prosiła o przesłanie tego do komisji. A myślałam, że pan przewodniczący da nam taką informację. Dziękuję.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Dziękuję bardzo.

SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE SPORTU I TURYSTYKI
ANNA KRUPKA

Oczywiście będziemy państwa informować.
Dziękuję bardzo.

**PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI**

Dziękujemy pani minister.
Zamykamy ten punkt.

I ostaniamy instytucja, czyli urząd do spraw kombatantów.

Prosimy pana dyrektora Tomasza Lisa o zwięźłą prezentację.

Tuż po wpół do siódmej musimy zakończyć nasze posiedzenie, a mamy jeszcze głosowanie w sprawie poprawki.

Zapraszam do zabrania głosu. Proszę bardzo, Panie Dyrektorze.

**DYREKTOR BIURA
DYREKTORA GENERALNEGO
W URZĘDZIE DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH
TOMASZ LIS**

Szanowni Państwo! Szanowna Komisjo!

Urząd do spraw kombatantów nie realizuje programów czy też zadań, które są adresowane wyłącznie do przedstawicieli Polonii czy Polaków zamieszkałych za granicą, aczkolwiek są oni beneficjentami tych wszystkich zadań, które urzędowi poruczono ustawowo.

Takim najważniejszym, myślę, naszym zadaniem kierowanym do Polaków zamieszkałych za granicą jest ich wsparcie finansowe. To są takie 2 obszary.

Po pierwsze, wypłacamy pewne świadczenia, które przyznawane są działaczom opozycji antykomunistycznej bez względu na ich status materialny, bez względu na dochody. Takie świadczenia wypłacamy ok. 700 Polakom zamieszkałym za granicą.

Po drugie – myślę, że ważniejsze – jest wsparcie najuboższych naszych kombatantów czy działaczy opozycji zamieszkałych za granicą. Tutaj nie ma co ukrywać, że obszarem geograficznym tego działania jest głównie wschód, bo tam warunki życia są znacznie gorsze i też kryteria dochodowe łatwiej jest spełnić Polakom zamieszkałym w byłych republikach radzieckich i Polonii tam zamieszkałej. Tytułem przykładu podam, że ze względu na trudne warunki materialne takie wsparcie przyznaliśmy ok. 150 kombatantom, a ok. 100 osób z Litwy, Białorusi i Ukrainy otrzymało dodatkowe wsparcie na

leczenie sanatoryjne. Kwota, którą szacujemy, że będziemy wydatkować w tym roku na te świadczenia – i te takie przyznawane urzędowo, i te przyznawane na wniosek ze względu na trudną sytuację materialną – to jest ok. 4 milionów 500 tysięcy zł.

Innym obszarem naszej działalności, gdzie beneficjentami czy też nawet współorganizatorami są Polacy zamieszkali za granicą, jest upamiętnianie polskiego czynu zbrojnego i martyrologii polskiej. No, wiadomo, że jedno i drugie bardzo często miało miejsce poza obszarem naszego kraju, a w związku tym organizujemy różne uroczystości we współpracy ze stowarzyszeniami kombatanckimi, ze stowarzyszeniami osób represjonowanych, głównie na Litwie, Białorusi, Ukrainie, jak również oczywiście w Niemczech i we Włoszech. Ale organizujemy również uroczystości w Polsce i zapraszamy na nie kombatantów czy działaczy opozycji, którzy nie mogli czy nie chcieli wrócić, czy też w ogóle byli zmuszeni do emigracji – jak w latach osiemdziesiątych część działaczy opozycji. Ich również zapraszamy na uroczystości organizowane w Polsce, gdzie są ważnymi gośćmi. Łączna kwota, którą zamierzamy wydatkować na tego typu imprezy w przyszłym roku, to jest ok. 3 milionów 700 tysięcy zł.

Przeznaczamy też pewne środki na wydawane za granicą periodyki. Tutaj jest bardzo zasłużony dla polskiej emigracji „Dziennik Polski i Dziennik Żołnierza”. Dofinansowujemy specjalne edycje.

No i takim ostatnim punktem naszej działalności kierowanej do Polaków zamieszkujących za granicą jest honorowanie ich różnego rodzaju odznaczeniami, których urząd był twórcą. Chodzi o medal „Pro Patria” i medal „Pro Bono Poloniae”. To ma miejsce głównie w czasie owych uroczystości, na które oni są zapraszani.

Szacujemy, że w 2022 r. suma wszystkich świadczeń kierowanych do Polaków zamieszkałych za granicą czy naszych wydatków z tym związanych będzie wynosiła ok. 8 milionów 300 tysięcy. Dziękuję.

**PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI**

Dziękujemy bardzo panu, Panie Dyrektorze.
Czy są pytania?

Jeśli nie, to zamykamy ten punkt i wszystkie inne.

Czeka nas jeszcze tylko rozstrzygnięcie w sprawie, którą sygnalizowałem na początku.

Jak państwo pamiętacie, rekomendowaliśmy budżet Senatu wraz z kwotą 10 milionów zł przeznaczoną na wsparcie Polonii, czyli niewielką częścią tego, czym dysponował Senat przed 2016 r., ale mającą podstawę prawną, bo wciąż Senat jest uprawniony i zobowiązany do wspierania działalności polonijnej.

W związku z tym zgłaszam poprawkę zmieniającą do tego, by te 10 milionów zł z powrotem znalazło się w budżecie Kancelarii Senatu.

Przystępujemy do głosowania.

(*Głos z sali: Jakie źródło?*)

„Pozostała działalność”.

(*Głos z sali: Ale skąd? Senatorowi chodzi o to skąd?*)

To zostało przeniesione do budżetu Kancelarii Prezesa Rady Ministrów do rozdziału „Pozostała działalność”.

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Tak, w części 16.

Bardzo proszę o podniesienie ręki tych, którzy są za poprawką.

(*Głos z sali: 11 głosów za.*)

W takim razie przyjęliśmy rekomendację dla tej poprawki.

Proponuję, aby naszym reprezentantem na posiedzeniu komisji budżetowej był pan senator Paweł Arndt.

Jeśli nie ma sprzeciwu, to bardzo proszę pana senatora o prezentację stanowiska.

Sprawy różne i wolne wnioski? Nie ma.

Wszystkim serdecznie dziękuję – panu mecenasowi, paniom. Dziękuję serdecznie.

(*Koniec posiedzenia o godzinie 18 minut 27*)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie:

Centrum Informacyjne Senatu, Dział Wydawniczy